

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СПІР ЗА ПРИЛЮДНУ ДОПОМОГУ ДЛЯ РЕЛІГІЙНИХ ШКІЛ

У палаті репрезентантів викінчують дискусію над законопроектом Вардена для внаслідкування федеральної допомоги у висоті \$300,000,000 на допомогу школам в різних стейтах. З цієї нагоди постав спір, чи можна з таких фондів давати допомогу приватним, головню релігійним школам. Пані Френклін Д. Рузвельт у своїх синдикальованих статтях заявила проти контролю якоїсь релігії над прилюдними школами й проти приділення прилюдних фондів на релігійні школи, між якими найважливіше місце займають парафіяльні католицькі школи. У п'ятницю минулого тижня ньюйоркський кардинал Френсіс Спелман оприлюднив лист, який він вислав до пані Рузвельт, а в якому він закликає її, що вона має упередження до католиків, як це пізнати здавна в її писаннях тому вона протидіє тому, щоб католическі школи користалися з фондів, які походять з податків. Кардинал заявив, що й він протидіє, щоб якась релігія контролювала прилюдну систему шкіл, однак він домагався, щоб діти, які ходять до католических шкіл, могли користатися з прилюдних автобусів, які в деяких окладах привозять дітей до шкіл. Він пригадав, що під час війни не було різниці, які хлопці воювали за добро Америки, тому й тепер треба давати допомогу дітям, які користалися з релігійних шкіл. Кардинал закликає пані Рузвельт не тільки упередження, але й назвати її писання як негідні американської матері.

В обороні пані Рузвельт виступив в суботу колишній губернатор штату Нью Йорк Герберт Г. Лімен, кажучи, що вона завжди в релігійних справах була безсторонна. Зате в нещодавні дні проповідники порушили цей спір у своїх проповідях в церквах. У Вашингтоні мовив Джан К. Карпайт засудив пані Рузвельт за закриття її візитування католиків від некатоліків, а в Нью Йорку застерігав протестантської церкви на Риверсайд Драйв, д-р Роберт МекКракен ставив по стороні губ. Лімана. Між тим в конгресі шукають способів, як погодити або протидіяти погляди і приспівати ухвалення законопроекту Грегга А. Вардена в справі внаслідкування допомоги для шкіл.

КОМУНІСТ ПРИЗНАЄ, ЩО ХОТІВ ПРИЙНЯТИ МАЙНЕРІВ ДО ПАРТІЇ.
Нью Йорк. — Під час судової розправи проти провідних комуністів, обвинувачених в нападках, як скинути насильством американський уряд, свідок оборони Антоні Кіршмарк з Клівленду складав свідчення про свою працю серед членів майнерської юнії. Він розповідав широко про свої подвиги так, що суддя Медіна почав йому ставити питання для ясності. При відповідях свідок признав, що цілком всієї його діяльності серед вуглекопів було приналежати їх до Комуністичної партії. Шойно адвокат оборони, здивований відповістю, запитав: „Чи справді ви мали на меті тільки приналежати їх до партії?“ — Тоді свідок похитався і сказав, що вчасні він мав на меті приналежати їх до партії, а вчасні дбати про їхній добробут.

КОМУНІСТ ПРИЗНАЄ, ЩО ХОТІВ ПРИЙНЯТИ МАЙНЕРІВ ДО ПАРТІЇ.

Нью Йорк. — Під час судової розправи проти провідних комуністів, обвинувачених в нападках, як скинути насильством американський уряд, свідок оборони Антоні Кіршмарк з Клівленду складав свідчення про свою працю серед членів майнерської юнії. Він розповідав широко про свої подвиги так, що суддя Медіна почав йому ставити питання для ясності. При відповідях свідок признав, що цілком всієї його діяльності серед вуглекопів було приналежати їх до Комуністичної партії. Шойно адвокат оборони, здивований відповістю, запитав: „Чи справді ви мали на меті тільки приналежати їх до партії?“ — Тоді свідок похитався і сказав, що вчасні він мав на меті приналежати їх до партії, а вчасні дбати про їхній добробут.

КОМУНІСТ ПРИЗНАЄ, ЩО ХОТІВ ПРИЙНЯТИ МАЙНЕРІВ ДО ПАРТІЇ.

Нью Йорк. — Під час судової розправи проти провідних комуністів, обвинувачених в нападках, як скинути насильством американський уряд, свідок оборони Антоні Кіршмарк з Клівленду складав свідчення про свою працю серед членів майнерської юнії. Він розповідав широко про свої подвиги так, що суддя Медіна почав йому ставити питання для ясності. При відповідях свідок признав, що цілком всієї його діяльності серед вуглекопів було приналежати їх до Комуністичної партії. Шойно адвокат оборони, здивований відповістю, запитав: „Чи справді ви мали на меті тільки приналежати їх до партії?“ — Тоді свідок похитався і сказав, що вчасні він мав на меті приналежати їх до партії, а вчасні дбати про їхній добробут.

ПРОЄКТ ЗБРОЙНОЇ ДОПОМОГИ ПРИДАТНИЙ ДЛЯ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Вашингтон, 24. липня. — Загальне зацікавлення політичних кол зосереджене тепер на збройну допомогу, якої проєкт передає президент Труман конгресові. Проєкт домагався внаслідкування півтора мільярдів в авторизацію для президента, щоб можна було ці гроші вжити беззастережно на допомогу державам, загроженим агресією. Коли б у конгресі ухвалено цей бил, як він оформлений тепер, тоді президент мав би право вислати всяку зброю, за винятком атомової, кожній прихильній державі, в першу чергу такій, що належить до Атлантичного Пакту. У проєкті зазначено, що допомога має йти для всіх держав, які приступили до колективного плану оборони разом зі Злученими Державами. Це значило б, що допомога може йти теж для південно-американських держав, які підписали Пакт з Ріо де Жанейро в справі оборони Західної півкулі.

Серед конгресменів панус згода над самою ціллю допомоги, однак зарисовується опозиція проти того, щоб президент мав право самостійно вирішувати, кому давати допомогу з хвалених фондів.

ВОЕННА МАРШАРКА ВІСТРИЛА РАКЕТИ НА ВИСОТУ 65 МІЛЬ.
Третя морська округа, з квартирою в Нью Йорку, оприлюднила, що недавно перевела успішну пробу з вистрилами ракет на 65 миль вгору з звичайних воєнних кораблів. Ці кораблі пливли в промірі 700 миль від південно-американських берегів на Тихому океані. Це перший раз команда флоту оповіщує можливість стрільняти ракетами, керованими з кораблів після того, як перед двома роками зроблено пробу з вистрилами німецьких ракет V-2, які опинилися в американських руках після війни. Вони піднялися тоді тільки шість миль вгору. Адмірал Луїс Е. Денфелд твердить, що всі такі керовані стрільня, хоч тепер це не летять на велику віддачу, то в майбутності вони стануть головною морською зброєю і їх можна буде випустити з кожного воєнного корабля в позаокеанський лет на кораблі, приміщені коло ворожих берегів.

ВОЕННА МАРШАРКА ВІСТРИЛА РАКЕТИ НА ВИСОТУ 65 МІЛЬ.

Третя морська округа, з квартирою в Нью Йорку, оприлюднила, що недавно перевела успішну пробу з вистрилами ракет на 65 миль вгору з звичайних воєнних кораблів. Ці кораблі пливли в промірі 700 миль від південно-американських берегів на Тихому океані. Це перший раз команда флоту оповіщує можливість стрільняти ракетами, керованими з кораблів після того, як перед двома роками зроблено пробу з вистрилами німецьких ракет V-2, які опинилися в американських руках після війни. Вони піднялися тоді тільки шість миль вгору. Адмірал Луїс Е. Денфелд твердить, що всі такі керовані стрільня, хоч тепер це не летять на велику віддачу, то в майбутності вони стануть головною морською зброєю і їх можна буде випустити з кожного воєнного корабля в позаокеанський лет на кораблі, приміщені коло ворожих берегів.

МАСОВИЙ ПОВСТАНСЬКИЙ РУХ В РУМУНІЇ

Прага, Чехословаччина, 25. липня. — З вірогідних джерел тут інформують про масове поширення збройного повстанського руху проти комуністичного уряду в Румунії, що заставило цей уряд організувати та вислати до боротьби проти партизанів окремі поліційні відділи. Цього факту вже не скривається теж урядовою пресою, який місяць був спеціально призначений на „боротьбу проти збройних фашистських банд“ в тій країні. Партизанські загони поповнюються головню невдоволенням селянством та ведуть боротьбу під проводом досвідчених офіцерів колишньої румунської армії. Один з провідників партизанського руху, полк. Іон Уца, заявив, що конкретною ціллю теперішньої стадії партизанської боротьби є викликати загальне повстання проти больше-

БРАЗИЛІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТИ БОЛЬШЕВІЗМУ

В неділю, дня 26-го червня, відбулася в Прудентополіс в Бразилії велика українська релігійна маніфестація, цілком якої було звернуто увагу світу та заперестувати проти большевицького поневолення України, зокрема проти переслідування української церкви. В маніфестації взяло участь около 5,000 представників, що репрезентували практично цілу 100-тисячну українську громаду в тій країні. Перед маніфестацією відбулися великі церковні відправи, а в самій маніфестації брав участь теж представник бразилійського уряду. Ухвалено відповідні резолюції. Місцева преса віддала цій маніфестації багато уваги, друкуючи на перших сторінках обширні повідомлення про неї та широко її коментуючи. Подорожні маніфестації будуть подані в дальших числах цього щоденника.

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРІ В СТОЛИЦІ ШОТЛАНДІЇ

Могутня демонстрація народів А.В.Н. і англіїців у Великій Британії; тисячі людей демонстрували проти советського гайку і тираниї; британці, естонці, литовці, латвії, українці, серби, поляки і інше народи протестували проти большевицьких нападків і переслідування Релігії.

Для 27-го червня відбулася в Единбургу, в столиці Шотландії, велика протибольшевицька демонстрація представників поневолення большевизмом народів і британців, цілком якої було зокрема заперестувати проти советського переслідування релігії. Організатором демонстрації був ініціатори організації Антибольшевицького Бюро Народів окремих Підготовчий Комітет. Опис демонстрації передаємо в звіт одного з її учасників.

Прапори мають

В таборі Мекмеррі під Единбургом. Війжджаємо в год. 11, щоб виспіти на Богослужбу в один з єдинбургських церков. Наше авто прикрашене синьо-жовтими прапорами. На шляху минають нас численні автобуси, повні українських робітників з готелів Шотландії. Автобуси оздоблені синьо-жовтими дентами, а з обох сторін повівають на кожному прапорі. Та стінах великі написи в англ. і укр. мовах: „Хай живе боротьба А.В.Н.“, „Хай живе УПА!“, „Ми за розподіл СССР на національні держави всіх народів!“, „Українці та інші поневолені народи хочуть вільно вірити в Бога!“, „Геть з переслідуванням релігії!“, „Звільніть наших єпископів і священників!“, „Слава Митрополитам Липківському і Сліпому!“ і т. п., і т. п. Війжджаємо в місто. На вулицях, що ведуть в напрямі церкви, де має відбутися Богослужба, і в парку, де має бути маніфестація, в вузлових місцях бачимо наших невтомих СМ-ців, що з синьо-жовтими опасками на рукавах, показують дорогу приїжджим в автобусах і поїздах. Нам кажуть: біля 40 автобусів з усіх готелів Шотландії де живуть українці, прибувають сьогодні. Бритійські поліції показують ввічливо теж дорогу кожному з приїжджих. Трохи дивуються, чому це стільки чужинців приїхали. Ідуть автобуси теж інших народів — учасників маніфестації. На одному з автобусів, бачимо поруч українських, теж прапори інших народів.

Богослужба з приявністю біля 2,500 українських робітників

Велика церква набита битком, частина вірних стоїть на вулиці. Відправляють урочисту Богослужбу за „мучеників героїв та за весь український народ і воїнство його, що бореться за волю України“, впродовж старенький понад 80-літній о. крилошанин Лопатинський, о. декан Жан, о. Бабій і о. Музичка. Зворушує вістка, що старенький о. крилошанин Лопатинський приїхав з Лондону разом з о. деканом Жаном, щоб вшанувати пам'ять учеників за Христову віру і прийняти участь в маніфестації. Зеличезні переповнення, що е

ПОТВЕРДЖУЮТЬ ВІСТКИ ПРО МАСОВУ ДЕПОРТАЦІЮ З УКРАЇНИ

Лейк Сокеес, Н. Й., 25 липня. — Заїкорпорована Проти-комуністична Ліга Американських Жидів звернулася окремим письмом до генерального секретаря Об'єднаних Націй, Трігве Лі, протестуючи проти масової депортації жидів з прикордонних районів України і Білорусі. В листі стверджується, що Сталін, приготувавшись до нового міжнародного конфлікту, „очищує“ прикордонні терени від „неблагонадійних елементів“ місцевого населення, між якими було й около 400,000 жидів. Усіх їх депортується на Сибір. Ці обвинувачення підтверджуються теж з Вашингтону, додаючи, що жидів цього масового переселення з прикордонних районів Советського Союзу охоплює насамперед українців, білорусів, балтійські народи, як теж кавказців. На місцях залишається або привозиться тільки росіяни. Ця акція нагадує подібну з-перед другої світової війни, коли то Совети переселили подібну „чистку“ прикордонних районів в Україні і опісля десятків тисяч так „депортованих“ в далекі табори без права кореспонденції знайдено в масових могилах у Вінниці та інших містах України. Існують оправадані припущення, що подібне може діятися і тепер.

ЗАКІНЧЕНО СТРАЙК ПОР- ТОВИХ РОБІТНИКІВ В ЛОНДОНІ.

Лондон, 25 липня. — Страйк 15,000 портових робітників в Лондоні, що тривав з початку цього тижня, був остаточно зупинений в порті та який був причиною проголошення виймкового положення в країні, має закінчитися сьогодні. Спостерігачі стверджують, що урядові не пощастило в цьому страйку зламати силу міжнародного большевизму, що з політичних причин був викликаний той страйк. Це готово з черги негативно відбитися на урядовій тепер Лейбуристській партії при найближчих виборах.

ТОМАС МАНН В НІМЕЧ- ЧИНІ.

Франкфурт, 25 липня. — Відомий німецький письменник Томас Манн, що внімав у Франкфурті в 1933 році на знак протесту проти нацистського режиму, приїхав тепер знову до країни свого народження, хоча вже як американський громадянин. У Франкфурті він має одержати призначення йому нагороду Гете. Таке саме відзначення признало йому місто Ваймар в советській зоні, але докищо не відомо, чи письменник зголошиться по неї особисто.

УСПІХИ КИТАЙСЬКИХ КО- МУНІСТІВ В НАСТУПІ НА ПІВДЕНЬ.

Шанхай, 25 липня. — Китайські большевицькі війська продовжують з успіхом свій наступ на південну частину країни, що ще залишилася в руках націоналістів. Заповідається безпосередній упадок Чангші, столиці провінції Гуанан та залізничного вузла на шляху до тимчасової націоналістичної столиці.

МЕККЛОУН О ФРАНКФУРТІ.

Франкфурт, 25 липня. — Вчора тут приїхав вже зі своєю жінкою і двома дітьми новопризначений американський високий комісар для Німеччини, Джан Дж. МекКлоу, встановлюючи тут свою головну квартиру. В Німеччині він перебуває вже від одного місяця, а тепер їздить до Лондону зустрічати свою родину.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1136 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

Foreign and Jersey City Rates:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІСТОРИЧНЕ РІШЕННЯ

Сенат Злучених Держав виніс в дні 21-го липня історичне рішення, ратифікуючи Північно-Атлантичний договір, що зв'язує 12 західно-демократичних націй в один могутній, оборонний союз. Договір ратифіковано величезною більшістю голосів, 60 82 проти 13, та без будь-яких змін, поправок чи застережень. Всі інші країни, за винятком Франції, Голландії та частини Італії, цей договір вже ратифікували раніше. Його прийняла вже теж ніща палата італійського парламенту, а французька Національна Асамблея починає над ним свої дебати. Ніхто не сумнівається, що договір буде ратифікований ще й цими країнами.

Далекосяжне та справді історичне рішення Сенату ЗДА навіряд чи можна б перецінити. Воно остаточно закінчує традиційний американський ізоляціонізм, що його загально вважалося головною посередньою причиною двох світових війн. Злучені Держави "ізолювались" в мирі і тому мусили дати свою жертву крові у війнах. Треба було аж такого гіркого та коштовного досвіду, щоб Злучені Держави збагнули та використали класичну засадку про вдердання миру готовістю до війни. Під цим оглядом Атлантичний пакт відкриває новий і справді переломовий період в історії цієї країни. Все це є логічним наслідком минулих подій і воно закріплює за Злученими Державами вложення на них самою долею історичний обов'язок активного сторожа миру та оборони людських прав і вольностей.

Ратифікація договору потягас за собою далекойдучі наслідки. Злучені Держави та всі інші партнери договору зобов'язуються спільно стояти на сторожі миру власне своєю готовістю до війни. Кожний акт агресії на одну з договірних держав вважатиметься нападом на всіх і всі будуть зобов'язані цей напад відбити. В тілі цієї угоди мають відповідно приготуватися та відповідно скоординувати і спільно вести свою політику, господарство і стратегію. Договір передбачає створення окремої Ради, що ці завдання виконувала б. Малий Люксембург, Бельгія, Голландія чи будь-яка інша країна, що є партнером Атлантичного пакту, має повне право міряти свою силу і свою безпеку силою і безпекою Злучених Держав і навпаки. А за тим усім стоїть могутня тінь незбагнаної ще досі в цілії повноті космічної сили, на ім'я якій атомова зброя.

Злучені Держави не приступили до цього договору на те, щоб бути поліцеєм для охорони західно-європейських країн. Америка далі стоїть на становищі, що — як це висловив генерал Бредлі — тільки самі європейці можуть оборонити Європу. Злучені Держави зобов'язуються тільки вже наперед їм в тому допомогти, приймаючи засадку, що оборона і безпека Європи є сьогодні вже теж обороною і безпекою Америки.

Атлантичний договір стосується до "кожного агресора". Було б зайво додавати, що єдиним можливим сьогодні агресором є ще тільки Советський Союз. Цю тезу потверджує найкраще поведінка Советів та їх відношення до самого договору. Атлантичний пакт цілком розв'язує проблему щодо можливостей майбутньої агресії. Тепер залишається ще оформити відповідний договір та поробити відповідні заходи для наведення того зла, що повстало раніше в наслідок відсутності подібного пакту та жертвою якого впала насамперед Україна, а опісля численні інші східно-європейські народи. Бо тільки воля і безпека всіх народів зможе в цілії ширині здійснити головну ідею Атлантичного пакту та забезпечити світові тривкий мир.

Ділеми „холодної війни“

Від деякого часу на кінці міжнародної політики помітне деяке відпруження. Воно прийшло після того, як зв'язана зі советською блокадою Берліна „холодна війна“ почала вже розпалюватися до гарячі, що дало у висліді Атлантичний договір та загрозливо піднесло воєнні настрої і приготування. Була, можна б сказати, п'ять перед дванадцятью, як Кремль з причин, які не важко відгадати, ринувся не перетягати струни передчасно та почав практичні заходи для політичного відпруження. Початкові переговори советського і американського представників в Об'єднаних Націях в справі перервання блокади Берліна, опісля конференція Ради закордонних міністрів в Парижі та, у її висліді, вже й само перервання блокади, започаткували до деякої міри цю „апізерську атмосферу“, в яку навіряд чи хто щиро вірить, але яка без сумніву відповідно впливає на загальне наставлення і настрої.

Наявним фактом є, що в цьому році говориться і пишеться далеко менше про можливість війни, ніж це було в тому самому часі рік тому. Обидві сторони, тоталітарна советська і демократична західна, висловлюють свої надії на мир і при цьому додають, що по їхньому переконанні противна їм система завалиться „сама від себе“, не скриваючи свого бажання на свій лад причинитися до цього і зі свого боку.

В цьому, виходило б, криється і головна тасмниця тих усіх політичних гуків-покусів, що діються на наших очах.

Советський Союз без сумніву знає, що робить. Політикою має свою давню готову „лінію“ в політиці й консеквентно по тім лінії прямує, задивляючись в свою кінцеву мету — світову революцію та остаточно запанування над світом. „Лінія“ теж не залишає ніякого сумніву, як до цієї мети можна дійти. Отже, світова революція. „Братня“ допомога „світловому пролетаріату“ з боку розбудованої безприкладним невідніцтвом і нуждою населення советської армії, є тільки сама собою зрозуміла. Але, щоб було „кому допомагати“ — на це треба насамперед розбудувати за всяку ціну могутні п'ять колон в поодиноких країнах. Коротко — все йде „своїм порядком“. Підготовка до „останнього бою“ ведеться по плану і для Кремля тільки важливе, щоб задержати в своїх руках ініціативу та рішення щодо визначеного часу і терену того бою. І для того потрібні часом хвилеві відступи від „генеральної лінії“, як це було в випадку зі сталінсько-гітлерівським братанням, чи опісля зі советською „демократичністю“, як

Гітлер вхопив Сталіна за горло. Тільки в тому порядку і в такому світлі треба розглядати і мовити советське „угодівство“ та „всілякі конюнктуральні „уступки“, в яких Кремль все ще находити найвищих та обдурює триюмом з-під знаку „якщо я тебе не вбив, то значить, що я врятував тобі життя“.

За останніми советськими „уступками“ і „доброю волею“ для замирення можна б додати ще один інтересний факт, що його зраджусь приклад боротьби проти Церкви в Чехословаччині. Два місяці тому чеський комуністичний уряд наказав своїм місцевим органам, щоб вони хвилево припинили війну проти Церкви з огляду на живна. Чи цей сам аргумент не криється і за останнім советським „угодівством“? Найблища будучність покаже.

Децю інакше маєтись справа з розвитком подій в демократичних партнерів теперішньої холодної війни. Насамперед треба вибити собі з голови, щобі провідні політики і державні мужи в західних країнах не здавали собі справу з дійсного положення та з дійсних цілей Кремля. Тут і там може трапитися один чи другий фантаст в роді Волеса, але й їх щораз менше і вже навіряд чи є між ними, що справді керують справами своїх країн. Дипломатичні переговори, офіційні заяви чи парламентні наради одне, а всілякі секретні „файли“ та речеві докази друге. Президент, прем'єр чи міністер не буде на публічній трибуні заявляти те, що було його обов'язком сказати своєму міністрові війни чи шефowi генерального штабу, як довго радія країни такої заяви не вимагає.

Але по обох боках фронту „холодної війни“ є цілком певно одна велика різниця: Советський Союз свідомо і з усіми консеквенціями такої свідомості приготується до агресивної війни, тоді як демократичні країни думають виключно про оборону. Тим самим ініціатива мусить бути по боці Кремля і це вже є великою перевагою. Советський Союз є — кажучи його поняттям — „прогресивний“, імені — імперіалістичний і не важко яку він зверхню форму надає цьому своєму імперіалізму. Західні демократії є „консервативні“, бо хочуть „законсервувати“ мир та в ньому творчо працювати. Советський Союз приготується „визволити“ горстки своїх п'ятиколонників в демократичних країнах, а ці зі свого боку залишають на призволяще та на виразну закладу вже сотні мільйонів поневолених Советами і рабів. Кремль видає астрономічні су-

ми на підвину роботу своїх п'ятих колон в демократичних країнах, а ті, хоча і „на всякий випадок“ приготуваються, пускають в розписку мільйони тих, що були б їх найкращими союзниками за залізною заслоною. В таких обставинах їхні думки про можливість розвалу большевицької системи „самої від себе“ звучать тільки як відточа наївність.

А над усіми тими проблемами і ділемами „холодної війни“ висить один аргумент, від якого залежить майбутня доля світу в найповнішому розумін-

Микола Чубатий.

Дискутують на чужині над колгоспами

Серед української еміграції, що опинилася в Мінхені, в Ульмі чи в другім місті Німеччини, на брукх Лондону а навіть за океаном в Америці розгорнулася в останньому часі знов дискусія над справою, як має бути впорядкована в майбутній вільній українській державі земельна посілість. Має в майбутності в Україні бути залишений советський колхоз, має бути заведена кооперативна власність на землю, чи має Україна повернути до індивідуальної господарки. В дискусії беруть участь поважні люди, найбільше однак доктринери на еміграції, яких гарячим бажанням повернути на рідну землю та принести українському хліборобові в дарі свій готовий план в справі його найбільше суттєвий, бо в справі його варстату праці, його духового зв'язку з землею.

Коли вдумуємося в доволі розроблену наукову літературу про індивідуальність українського господаря, а далі в його прямо релігійну лунність з українською землею, що її початки мають сягати два а то й три тисячі літ, і коли пригадаємо собі глибоко психологічні нарис Василя Стефаника на тему відношення українського мужика до його материнської землі, то ціла ця дискусія виглядає, на жаль, на неповажний рахунок без господаря, на повне злегковаження волі селянства, основної маси українського народу. Це тимбільше вражає, що український нарід під звіринню тоталітарним режимом російського большевизму не має змоги „свобідно“ сказати свого слова про справу, яку він, і тільки він а ніхто другий має право вирішувати.

Дискутант над справою землі українського селянина часто люблять пускати фрази про демократію, народоправство, а в справі української землі не вважають за вказане поспитати того, що має на цій землі працювати та з якою е

ні того слова: атомова бомба. Америка ще тільки сама є не-подільним власником тої страшно зброї, але як довго це ще потриває? І що станеться тоді, як ця зброя перестане бути тасмницею в обставинах „двох світів“? Годі припускати, щоб таких питань не ставили собі міжнародні політики взагалі, а американські зокрема. Треба сподіватись, що вони на всі ці рішальні запити мають теж відповідь, і правильну відповідь, що була б в інтересі народів та їх вікових надбань і їх майбутності.

Зв'язане ціле його життя прямо від коліски до гробової дошки. Доктринерство та тоталітарний спосіб думання так основно пересякли уми дискусіантів, що вони забувають про найважливіше — чи не лишились тої справи на вирішення українським селянським масам.

Хто знає розвагу, практичний підхід нашого селянина та життєвий реалізм саме в цій справі, той може бути спокійний, що українське селянство куди краще та куди практичніше вирішить ту справу, ніж інтелігенти доктринери, що ніколи у своєму житті не мали плуга в руках, не ходили один день за борною ані не тягнули косу з рання до вечора, хоч би раз в житті. Коли б так їх тільки на один гарячий літний день заставити до тої праці, вони напевно набрали б більшого реалізму в підході до справи української землі та не бавились би на брукх Мінхену, Лондону чи Нью Йорку те-мою: має бути колхоз, кооперативна власність чи індивідуальне мужицьке господарство.

Політична еміграція чим довше перебуває поза рідною землею, тимбільше тратить почуття дійсності а починає жити життям фікції. Політикам видається, що можна в таборах скитальців на вдерданню ІРО творити повну державну владу з апаратом, який однак можна за десять хвилин спалити до кукерки та перенести до другого табору. Вченим на еміграції видається, що в барак скитальців можна створити національну Академію Наук, а видання кільканадцять сторіноквих публікацій можна переконати світову науку про серйозну наукову діяльність українців на еміграції, яка в силі скасувати все, що діється під ворожою окупацією в Україні. Економісти таким самим порядком річі на вулицях західно-європейських міст можуть влаштувати квітучі українські колхози, коопера-

тивні гіганти чи „вкінці мужицьку загороду з садком вишневим коло хати. Ця скло-ність до життя фікціями доходить не раз до меж, що стикаються з гумористикою. Коли одна людина, в одному з американських міст, що, до речі, важко цілий день фізично працює і чесно заробляє на свій прожиток, обслуговує щось біля п'яти „науково-дослідних інститутів“, яких „діяльність“ проявляється в передруку одної статті, що вже-рік чи два роки тому була опублікована на сторінках часопису, то це теж класичний взір „емігрантської фікції“.

Реформатори земельної справи в Україні самі деколи відчувують невідповідність свого положення, бо аргументуючи за потребою колгоспів чи взагалі соціалізованої земельної посілість в Україні, покликуються на Українську Повстанчу Армію. Одна стаття доктринера, що може мав які зв'язки з УПА, а може й не мав, чого ніхто доказати не може, не в силі переконати, що УПА заявляється за такою чи за другою розв'язкою земельної справи в Україні. Покликування на свідка УПА, до речі колами, які ще два роки тому перечили само існування УПА, є прорісним доказом слабости основ тої, земельної дискусії.

І хто знов вдумується тільки в реалізм, серед якого нині може діяти УПА, в її постійну рухомість, законспірованість та розпорощеність, той хіба сам зрозуміє, що УПА нинішніх днів немає фізичної змоги застановитися над розв'язанням земельної справи в Україні. Тут йдеться про що друге, щоб використовуючи загальний сентимент українців по всьому світі для УПА накинута українській еміграції переконання про потребу соціалізації землі в Україні знов у фікційним переконанням, що коли це доктринерство було б в силі опанувати переконання більшості української політичної еміграції, то в майбутності можна буде українському мужикові накинута, таку розв'язку земельної справи навіть всупереч його волі.

Стерджуючи це, хоробраве еміграційне явище та життя емігрантів фікціями, оптерити на присвоєній доктрині марксизму чи навпаки, життя передвоєнними категоріями, ми тим далеко не хоуємо сказати, що розв'язка земельної чи другої економічно-соціальної проблеми майбутньої вільної української держави не є питанням превеликої ваги. Нерідко в давніших статтях я потібно підкреслював основні недомогання української політики, що легковажно ставилася до економічної сторінки українського державного будівництва. Однак ми є про-

(Довіщення на стор. 3-тій)

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

78)

І жінка істерично забидалася на грудях у Журовської.

Дві незнайомі жінки, які так несподівано зблизилися спільним горем, стали з цього моменту відданими приятельками, разом ділячи надалі і радощі і горе.

В черговий день, коли ув'язненим дозволялась передача, великий кошик з білизною, одягом та їжею був переданий до в'язниці на ім'я Журовської. Жінка на записочці Журовської коротко написала своєю рукою: „Борі мій з подякою повертаю вам. Нюра“.

Через чверть години інженер Н., обійнявши кошик, стояв навколішки, плакав та дя-

кував Богові за своє „воскресіння“, а решта товаришів по нещасті стояли над ним і теж плакали.

Потім ГПУ отямилось і Журовського перевели до другої камери, а його колишніх товаришів знову огородили суворю ізоляцією.

Але головне було зроблене. Інженер Т. зв'язався із своєю дружиною, а та через Москву домоглася пробачення з ним та прискорення слідства, а також допомогла і решті чоловіків співв'язнів.

Журовський, не раз згадуючи про це, говорив мені збуджено-радісним тоном:

Коли я пригадую цей епі-

зод, моя душа гріхородна наповняється такою насолодою, такою чистою радістю, що я все забуваю, всі свої темні справи в минулому і всім своїм еством зливаюся з Вічною Правдою... і співчуттям до всіх нещасних...

Наприкінці 1939 року, коли червона армія окупувала всю Західну Україну, а в тому числі і батьківщину Журовського, він подав заяву до таборного НКВД з проханням зарахувати його добровільцем до війська та вислати в Галичину. Йому відмовили і, можливо, загрозили новими репресіями за „потенційну спробу переходу на бік ворога“.

Журовський повернувся до своєї конторки, припав до столу і заплакав.

— Що з вами, товаришу Журовський? — запитали співробітники.

— Нічого... Нерви... відмовили... Чому на землі стільки горя та несправедливості? Співробітники зрозуміли і

замовкли. В конторці стало тихо, тільки в печі тріскотіли дрова, та вимущуване радіо хрипіло, передаючи останні новини.

ГУСТАВ КРАФТ

В республіці поволзьких німців жила німецька родина. Вона складалася з батьків та трьох дорослих синів. Старший син, закінчивши ВИЩ, учителював десь, а середній та молодший ще вчилися в Педагогічному Інституті і теж го-тувалися до педагогічної діяльності. Батько скромно працював у своєму колгоспі бухгалтером, а мати, як непрацездатна, займалася домашнім господарством і з труднощами виконувала обов'язки, покладені на неї. Родина мала добру славу у місцевої влади й активно допомагала сільраді переводити найрізноманітніші кампанії. Особливо успішно і доцільно працювали в сільраді сини, коли на вакації приїжджали додому.

Всі троє синів були ще па-рвками і до одруження не квапились. Вони вважали, що найтравмішій подружжя — пізній, у віці від 25 до 35 років і, як пізні гатунки яблук, вони найцінніші, бо витримують будь-які життєві прикорми та потрясіння. В цьому сини наслідували своїх батьків, які одружилися, коли батько мав коло тридцяти, а мати — коло 22-х років.

В 1935 році, на Зелених Святах, батьки збиралися відсвяткувати своє срібне весілля, і скромно готувалися до цієї важливої родинної події.

Визначеного дня зібралися всі члени родини. Батько запросив із міста Енгельса пастора та ще одного з найближчих людей. У літній вечірні години, у простому й затишно умебльованому сільському домі, побожно провела святкування родина Крафтів. Після того, як пастор прочитав кілька відповідних уривків із Біблії та привітав винуватців у-

рочистості з 25-літнім ювілеєм їхнього шасливого подружжя, всі присутні взяли участь у невинуватливій німецькій вечері з кількома пляшками слабенького советського вина. Вечеря кінчилася через годину-півтори, і гості розійшлися додому. Власне, розко-дилось доведлося лише кільком бабусям, бо пастор і троє синів лишилися на ніч, з тим, що вранці всі роз'їдуться на свої місця.

Але роз'їхатися їм не довелося. На світанку всіх п'ятьох чоловіків арештували і того ж вечора переслали до центру республіки. А потім — історія відома.

За контрреволюційне групування (будь-які релігійні збори у приватному мешканні без дозволу відповідної влади суворо переслідувалися), їх судили і вислали до табору: пастора на 10 років, батька на 10 років, старшого сина на 10 років, середнього — на 8 років, а молодшого Густава —

на 6 років.

Так опинився Густав у нашому таборі. Він працював на будівництві по-м'яталічного комбінату і я часто з ним зустрічався. Крафт був завжди мовчазний, зрівноважений, працюючий. Колишній студент 3-го курсу, він міг добре орієнтуватися в політичних подіях, як в СССР, так і за його межами, хоча майже ніколи і нікому не висловлював своїх про це міркувань. За три роки нашої спільної праці він лише двічі висловлював свої ставлення до двох окремих явищ політичного життя. Та й то в одному випадку висловився якось мимовідно, а в другому — у формі відповіді на моє повідомлення про воєнні події.

Коли після „жовтничини“ прислали до нас 17 тисяч чоловіків, переважно старих партійців геопеупівців, різних комсередників та інших акул со-

(Продовження на стор. 4-тій)

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРІ В СТОЛИЦІ ШОТЛАНДІ

(Докичення зі сторони 1-шої)

в британських поїздах, унаслідок труднощів для сідюглого душпастиря. О. Лопатинський виголошує проповідь зворушливу, теплу, навіяну глибоким патріотизмом і вірою в перемогу Христової правди і здобуття волі України. В невідомого приїзду були слюзи на очах. Співає прегарно хор „Славути”. Після Богослужби спільно молилися за „героїв, що впали за волю України”. Коли о. декан Жан Кількакрот в час Богослужби згадував молячися за „український народ і воїнство його”, всім приїзним ще раз ставало ясно, чому Москва хоче знищити обидві церкви нерозривно зв'язані з народом і його визвольною боротьбою та його непоборною армією УПА „нашим воїнством”.

В церкві підраховано біля 2,300 учасників, не враховуючи тих, що з браку місця залишилися надворі. Люди прибули з усіх кінців Шотландії, а деякі навіть з північної Англії. Деякі їхали понад 210 англ. миль.

В парку „Брейдбурн Валлей”

По дорозі бачимо знову наших СУМ-ців, що в числі біля 40 людей, допомагають британській поліції скеровувати маніфестантів на місце призначення. Парк типово шотландський. З одного боку високо культивовані, з другого — зразки дикої природи. Амфітеатрально збудована площа „Брейдбурн Опен-Ейр Тіатр”, де має бути „релігійний мітинг”. Вже є частина учасників. Ми трохи припізлилися, бо наша Богослужба затягувалася. Публику віділяв від площі, де мають бути промови, дикий потічок. Учасники сидять на скелях, що вкриті зеленню. На сцені вже бачимо невідомого п. Джона Ф. Стюарта, Голову Шотландської Ліги, покровителя цього антикомуністичного мітингу і почесного голову Комітету Підготовки. Біля нього на площі священники різних національностей, шкотський, сербський, естонський, литовський, польський, український, та інші почесні гості. Великий хрест по середині площі, сувороскронно прикрашений зеленню. Гучомовці, трибуна, крісла для почесних гостей і членів Міжнародного Комітету підготовки. А ззаду приковують очі прапори народів, що приймають участь в мітингу: шотландський, український, польський, сербський, естонський, литовський і латишський. Поруч українського прапора великі портрети митрополитів Липківського і Сліпого. Далше портрет кардинала Міндсеня, а рхне єпископа Степаняча, сербського православного єпископа Варнави — мучеників за віру Христову. До парку починають напливати українці: їх прибуло понад 3,000. З'являються вже 4 українські священники. Площа, що вміщає біля 6 тисяч людей, виповнюється.

Релігійний протестний мітинг починається.

Відкриває його пан Джон Ф. Стюарт, подаючи ціль і програму мітингу. Виступає в національних строях український хор „Славути” і виконує високомистецькі пісні: „Хваліте Господа” — псалом, „Почаївська Мати Божа” і могутнє „Стоїть Кавказ”. Невтішні олеські нагороджують наших співаків. Британські фоторепортери знімають хор. Литиш-ка, пані Озол, співає прегарно „Аве Марія”. Її голос при-чаровує слухачів. Її акомпаніює на піаніно британка. Після цього співають британці при акомпанієменті фісгармонії псалми. На нас українців — робить враження велика

релігійність цього народу, якого кожний член — робітник чи інтелегент — не встидається публічно засвідчити своєї релігійності. П. Джон Ф. Стюарт і всі приїзні британці встали із своїх місць, за ними вся публіка і спільно співають псалми, які здавалось би належать до мистецьких виконавців. Під час співу українських релігійних пісень теж вся публіка підноситься з місць.

До мікрофону підходить представник шотської (протестантської) церкви і в довгий промові заявляє свій протест проти переслідування християнства за залізною завісою, кінчаючи словами: „Правда Господня незнищима і вона переможе!” Виступають по черзі священники всіх приїзних національностей і виголошують на своїй рідній мові промови до приїзних. П. Джон Ф. Стюарт пояснює перед кожним виступом цілі боротьби даного народу, найважливіші дані про нього, його жертви в боротьбі. Говорять священники: естонський, литовський, литовський, польський, сербський і український. Промови всіх переривають спонтанними оплесками. Перед промовою о. Бабія (українця), український хор співає український національний гімн, єдиний національний гімн, що поруч британського був відспіваний на цьому релігійному мітингу. П. Джон Ф. Стюарт подавав такі інформації про Україну: „Україна це 40-мільйонна нація, це глибоко віруючі християни, за взяті антикомуністи, це окрема нація — не росіяни, це великий але мало знааний народ, що бореться”. З огляду на малу поінформованість британського загалу, необхідно найпопулярніші речі подавати їм для інформації, що справді по мистецьки робив п. Джон Ф. Стюарт. Якщо не помиляємося, можна було в усіх інформаціях, які носили виключно інформативний, об'єктивний характер, завважити основну думку: показати британській публіці, що СССР — це найсильніший конгломерат народів а не єдиний народ з десятками племен. Наскільки на це дозволяв характер виключно релігійного віча, на яке тільки був дозвіл, це вдалося зробити панові Джонові Ф. Стюарту, що є приятелем поневоплених народів, в цьому і України.

Велике враження полишила промова о. Бабія, блискуча формою і патріотично-релігійним змістом. Від Міжнародного Комітету вітав зібраних його місто-голова — українець, п. Тарнавський, якого представив п. Джон Стюарт, як представника народу, від якого вийшла ініціатива цього протестного мітингу. П. Джон Ф. Стюарт відчитав на англійській мові

декілька рефлексій. Українці Шотландії вив'язалися як слід зі своїх обов'язків. Українські робітники масово прийняли участь, не жалючі великих втрат. Треба відмітити, що на саму подорож видавали свій повний тиждень заробіток. Як відомо, в Англії дуже дорогі засоби комунікації. Теж видатки зв'язані з улаштуванням такого мітингу

були немалі. Все це покривають представники народів з своїх власних засобів. Українські інституції СУБ, СУМ, церкві поставилися прикладно до цієї справи, закликаючи своїх членів прийняти масову участь. Центральна СУБ надіслала теж привітальну телеграму, зачитану п. Д. Стюартом.

В Міжнародному Комітеті приймали участь 4 українці, які виконали велику частину роботи в підготові. Прикладали тут теж своїх рук і інші національності, що взаємно і дружно співпрацювали. На окрему увагу заслуговує акція Шотської Ліги і зокрема її Голови п. Дж. Ф. Стюарта, який клопотався за все, доповнював кожну справу і перебрив відповідальність перед британськими властями. Хоча віче мало релігійний характер, то все ж для пропаганди теж національного визволення України і других поневоплених народів воно мало причинилося.

На закінчення віча ухвалено такі

Протестні Резолюції до урядів та народів вільного світу.

1. Ми, британці, естонці, литовці, латиші, мадяри, поляки, серби і українці, зібрані в Единбургу дня 26 червня 1949 р. на Великому Релігійному Протестному Вічі, складаємо урочистий і рішучий протест проти переслідування християнства в країнах Східної та Середньої Європи, що в них панує комунізм.

2. Ми висловлюємо нашу глибоку турботу та кличемо на сполох з приводу насильства, що їх роблено і робиться, щоб знищити релігію та з приводу мучеництва духовних провідників.

3. Ми остерігаємо з усією повагою що ця проти-Господня тиранія, що захопила насильно країни за залізною кутриною є теж загрозой для

ПЕРЕВЕЗУТЬ ТА ЩЕ ДАРОМ! — Ці „двоє” їздять собі човном в Ноджент над Марною у Франції. Людей, як кажуть, не перевозять на другий бік, але як трапиться, що треба перевезти малого котика або песика, то радо це виконують і безплатно.

проект резолюцій, які присутні прийняли не вмовляючими оплесками. На українській мові подав їх до схвалення о. Бабій. В заключному слові п. Джон Ф. Стюарт згадав про те, що переслідується релігію не лише в країнах Східної і Центральної Європи, але в усіх, де панує комунізм, при цьому вичислив країни, представники яких не були приїзні на мітинг, а саме: народи Кавказу, Грузію, Азербайджан, Вірменію, Туркестан, Ідел-Урал, Сибір, козаків, білорусів, болгар, словаків та інших. Промову п. Джона Ф. Стюарта переривали присутні кількакrotnie бурхливими оплесками.

Наприкінці Голова Міжнародного Комітету д-р Вітолінс (латиш) подякував панові Джонові Стюарту і Шотській Лізі за труди і допомогу в улаштуванні цього протестного зібрання. „GOD SAVE THE KING” — словами з британського національного гімну закінчив свою промову д-р Вітолінс. Український хор під керівництвом п. Я. Гаврилюка відспівав на закінчення британський гімн.

Серед почесних гостей за трибуною промовців можна було бачити духовних представників всіх народів, що приймали участь в мітингу. З українців: о. крилошанин Лопатинський, о. декан Жан, о. Бабій і о. Музичка. Зі світських — Голова Ц.К. АБН — Ярослав Стецько.

Декілька рефлексій.

Українці Шотландії вив'язалися як слід зі своїх обов'язків. Українські робітники масово прийняли участь, не жалючі великих втрат. Треба відмітити, що на саму подорож видавали свій повний тиждень заробіток. Як відомо, в Англії дуже дорогі засоби комунікації. Теж видатки зв'язані з улаштуванням такого мітингу

були немалі. Все це покривають представники народів з своїх власних засобів. Українські інституції СУБ, СУМ, церкві поставилися прикладно до цієї справи, закликаючи своїх членів прийняти масову участь. Центральна СУБ надіслала теж привітальну телеграму, зачитану п. Д. Стюартом.

В Міжнародному Комітеті приймали участь 4 українці, які виконали велику частину роботи в підготові. Прикладали тут теж своїх рук і інші національності, що взаємно і дружно співпрацювали. На окрему увагу заслуговує акція Шотської Ліги і зокрема її Голови п. Дж. Ф. Стюарта, який клопотався за все, доповнював кожну справу і перебрив відповідальність перед британськими властями. Хоча віче мало релігійний характер, то все ж для пропаганди теж національного визволення України і других поневоплених народів воно мало причинилося.

На закінчення віча ухвалено такі

Протестні Резолюції до урядів та народів вільного світу.

1. Ми, британці, естонці, литовці, латиші, мадяри, поляки, серби і українці, зібрані в Единбургу дня 26 червня 1949 р. на Великому Релігійному Протестному Вічі, складаємо урочистий і рішучий протест проти переслідування християнства в країнах Східної та Середньої Європи, що в них панує комунізм.

2. Ми висловлюємо нашу глибоку турботу та кличемо на сполох з приводу насильства, що їх роблено і робиться, щоб знищити релігію та з приводу мучеництва духовних провідників.

3. Ми остерігаємо з усією повагою що ця проти-Господня тиранія, що захопила насильно країни за залізною кутриною є теж загрозой для

всіх інших країн та для всієї християнської цивілізації на цілому світі.

4. Ми твердимо, що так довго не буде справедливості та не може бути забезпечене християнство в нападених країнах, доки народи цих країн не матимуть свободи і відбудованої своєї державної незалежності та своїх людських прав, що постійно зберігаються в нашій спільній християнській цивілізації.

Протестні резолюції були вислані всім антикомуністичним урядам, церквам і іншим інституціям, після їх підписання.

Учасник.

ПРОТИ ПЕРЕДАЧІ АТОМОВОЇ ТАЙНИ АЛІАНТАМ.

Сенатори Милард Ф. Тайдинг з Мериленду й Борг Б. Гікенлопер з Айови прилучилися до блоку конгресменів, які мають на меті недопустити до вияву атомових тайн кому-небудь з аліантів. Це виявляє тільки засадничу противенство між ними й деякими чинниками, які схилилися до думки, щоб Америка поділилася атомовими тайнами з своїми союзниками. Гікенлопер пригадує, що існує закон, який виключає передачу атомових даних чужинцям країнам.

Співредактор національного католицького „Амеріка”, о. Едвард А. Конвей, у своїй промові в університеті Колгейт, в Гемілтон, Н. Й., заявив, що стратегія Злучених Держав в справі атомової бомби призвела Америку над берег морального самогубства. Він скритикував творчі американської закордонної політики, Гансона Болдвіна з Нью Йорк Таймсу і Волтера Липмана з Нью Йорк Геральд Трибун, які обговорюють можливість нерозбірливого вживання атомової бомби проти цивільного населення ворожих країн на випадок війни. Конвей назвав таку політику кримінальною.

Хочете мати інформації

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, КАНАДІ, ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ, ЧИ НА СКИТАЛЬЩИНІ, — замоте собі —

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди 55-ліття У. Н. Союзу. Багато в ньому вартісного матеріалу, потрібного кожному, що цікавиться різними ділянками американського й українського життя. Календар цей особливо потрібний тим, що приїждять до Америки і хотіли б дізнатися більше про тутешнє організаційне життя. Знов наше старе американсько-українське покоління знайде в ньому дуже багато цікавих інформацій про життя українських скитальців, як теж гарні оповідання і т. п. Календар КОШТУЄ тільки ОДИН ДОЛЯР, хоч має 224 сторін друку.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

„СВОБОДА”

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-гої).

ветської влади, а серед них і колишні слідчі та судді Густава Крафта, — той не витримав, прибіг до мене і урочистим голосом крикнув:

— Тількищо бачився з тими, що допитували і судили нас. Я сказав їм: „То що, негідники, коли ви вже нас всіх перебрали, почали один одного арештовувати? Я їм кажу це, а вони мовчать та очима кліпають.

— По „фізиці” треба було б їх, катів, щоб у них з усіх отворів пішла „хемія”! — порадили Крафтові мої сусіди з бараків.

Він посміхнувся і відповів: У — них уже й без мене потекла „хемія”. Прокурор і слідчий захворіли кривавою бігункою, а колишній начальник НКВД — цингою....

А в вересні 1939 року, коли дев'ятого дня німецькі війська підійшли до Варшави і почали облогу міста, я підійшов до Крафта і тихенько сповістив його про це. Він вислухав мене серйозно і несподівано відповів:

— Тоді я помилився.
— Як помилився, в чому?
— А я вважав, що це стане сьомого дня....

Його відповідь вразила мене. Повольський німець, відірвавшись від Німеччини 200 років тому, закінчений більшовицькими доктринами за 10 тисяч кілометрів на схід від своєї колишньої батьківщини, громить поляків швидше, ніж панцерні дивізії Браухіча. Важко таких патріотів зробити інтернаціоналістами.

(Дальше буде).

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИ І СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАСТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПРАЦЯ

Пошукую ЖЕНЩИНУ у віці 40—50 років до зарядку дому. Голоситесь на адресу: D. O. c/o SVOBODA 83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

ДІЯК-ДИРИЖЕНТ зі скитальщиною пошукує негайно праці при українській православній парафії. Прому писати на адресу: ПЕТРО КОНДРАТЕНКО 4839 N. 7th St., Philadelphia, Pa.

ПОШУКУВАННЯ

НАТУЛІК МИКОЛА, син Івана зі села Новосілки, повіт Заліщицький, пошукує брата ІВАНА ВРІЧКУ, син Михайла, мати з дому Натулів. Писати на адресу: WÓWCZUK MYKOLA, St. Tammany Hotel, Mandeville, La.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF 223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697. Острій і довготривалий подруга чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздута тіла лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісні години: В будні 10—8:45; в суботу: 10—1; замкнено в неділю.

Читайте українські книжки та часописи, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ОТЧЕ НАШ МОЛИТОВНИК

— для — УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ Друге видання Друкарні ОО. ВАСИЛІВ. В гарній Мароно оправа — \$2.50 В білій оправа — 2.00 В чорній оправа — 1.75

МОЛИТОВНИК ДЛЯ ВОІВ, imitation leather \$1.50 Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА” P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J. З Канади належить платити тільки американською валютою.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджує погребам по \$150 ціни так низькі як ОВСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer. 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned Lytwyn & Lytwyn UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 801 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, N. J. and IRVINGTON, N. J. Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ПРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКІ ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET NEW YORK CITY Tel. ORchard 4-2588 BRANCH OFFICE & CHAPEL 207 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel. MEtro 5-5577

Підчас упадку з високого вершка, Норма звихнула собі ногу.

Тоді ласкаво, наче це була його сестра, господар джунглі заніс Норму до своєї буди на дереві.

З вдячності осиротіла дівчина вхопила за шию свого спасителя. У такий позиції заглянула їх обоїх Джена.

Коли вона завважала красу дівчини, мимохіть повстала заздрість в серці Джени.

ТАРЗАН, ч. 2141. Як це буває між жінками.